

Bruksela, 26 czerwca 2023 r.
(OR. en)

11082/23

LIMITE

COJUR 26
CFSP/PESC 927
RELEX 794
COEST 385

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	10354/1/23 REV 1
Dotyczy:	Konkluzje Rady w sprawie Międzynarodowego Trybunału Karnego z okazji 25. rocznicy przyjęcia statutu rzymskiego

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie Międzynarodowego Trybunału Karnego z okazji 25. rocznicy przyjęcia statutu rzymskiego.

KONKLUZJE RADY**W SPRAWIE MIĘDZYNARODOWEGO TRYBUNAŁU KARNEGO Z OKAZJI****25. ROCZNICY PRZYJĘCIA STATUTU RZYMSKIEGO**

1. W 25. rocznicę przyjęcia statutu rzymskiego Unia Europejska i jej państwa członkowskie świętują istotny wkład Międzynarodowego Trybunału Karnego w walkę z bezkarnością za najpoważniejsze przestępstwa budzące niepokój całej społeczności międzynarodowej. Rada potwierdza dziś swoje niezachwiane poparcie dla MTK ze względu na jego centralną rolę w czynieniu zadość sprawiedliwości wobec ofiar we wszystkich sytuacjach podlegających jego jurysdykcji.
2. Unia Europejska od samego powstania Trybunału jest jego niezłomnym poplecznikiem. Jako pierwszy na świecie i jedyny stały międzynarodowy trybunał karny, który zajmuje się dochodzeniem i ściganiem najpoważniejszych międzynarodowych przestępstw, MTK pokazuje determinację społeczności międzynarodowej, by położyć kres bezkarności w przypadku najpotworniejszych zbrodni oraz by rozwijać kulturę pociągania sprawców do odpowiedzialności zarówno na szczeblu krajowym jak i międzynarodowym.
3. 25. rocznica statutu rzymskiego jest wyjątkową okazją do podsumowania wielu osiągnięć MTK, ale również do potwierdzenia poparcia Unii Europejskiej dla jego przyszłości. Trybunał stale rozwija skalę swoich działań, w tym zwiększa liczbę postępowań przygotowawczych, dochodzeń i postępowań sądowych. Obecnie MTK uczestniczy w rozpatrywaniu 17 sytuacji na całym świecie i toczy się przed nim rekordowa liczba spraw.
4. Wszystkie sytuacje, w których mogło dojść do popełnienia najpoważniejszych zbrodni budzących niepokój społeczności międzynarodowej, zasługują na naszą szczególną uwagę. Rada jest przekonana, że MTK, zgodnie z zasadą komplementarności, uczyni zadość sprawiedliwości wobec ofiar na całym świecie.
5. Na kontynencie europejskim toczy się wojna. Rada potwierdza swoje konkluzje z grudnia 2022 r. w sprawie rozliczalności za najpoważniejsze zbrodnie popełnione w związku z rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie.

6. Rada podkreśla ważną rolę Trybunału w zapewnianiu sprawiedliwości ofiarom potwornych zbrodni, udzielaniu im głosu przez umożliwianie udziału w postępowaniach, zapewnianiu im pomocy i przyznawaniu odszkodowań. Będący w gestii Trybunału fundusz powierniczy na rzecz ofiar pomógł dziesiątkom tysięcy ofiar, umożliwiając im powrót do zdrowia fizycznego i psychicznego oraz wsparcie materialne. Rada wzywa państwa-strony i inne podmioty do dalszego wspierania funduszu powierniczego na rzecz ofiar.
7. Rada przypomina o fundamentalnej roli społeczeństwa obywatelskiego w ustanowieniu i funkcjonowaniu MTK oraz we wspieraniu dostępu ofiar do wymiaru sprawiedliwości. W tym roku przypada również 25. rocznica przyjęcia deklaracji ONZ o obrońcach praw człowieka. Rada zobowiązuje się do ochrony przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego, między innymi poprzez reagowanie na zagrożenia dla obrońców praw człowieka, którzy są na pierwszej linii działań wymiaru sprawiedliwości.
8. Prowadząc walkę z bezkarnością, MTK musi być w stanie pracować w sposób niezależny i bezstronny. Unia Europejska podtrzymuje swoje zobowiązanie do współpracy ze wszystkimi państwami-stronami i innymi partnerami na całym świecie, do wspierania Trybunału oraz do zachowania i poszanowania niezależności Trybunału i integralności statutu rzymskiego. Wszelkie groźby kierowane wobec Trybunału, jego personelu i osób zaangażowanych w prace MTK są niedopuszczalne.
9. Unia Europejska zdecydowanie opowiada się za skutecznym funkcjonowaniem MTK. W 2006 r. UE stała się pierwszą organizacją regionalną, która zawarła umowę o współpracy z Trybunałem. Warunkiem skuteczności Trybunału jest pełna z nim współpraca. Rada odnotowuje, że brak współpracy stanowi poważne wyzwanie dla MTK.
10. Rada wzywa wszystkie państwa do zapewnienia pełnej współpracy z Trybunałem, między innymi poprzez szybkie wykonanie niezrealizowanych nakazów aresztowania, oraz do zawarcia dobrowolnych porozumień. Ochrona i relokacja ofiar i świadków, tymczasowe i ostateczne zwolnienie oraz wykonywanie wyroków stanowią integralną część międzynarodowego postępowania karnego, a odnośne obciążenia powinny być sprawiedliwie dzielone między państwa-strony, między innymi – w stosownych przypadkach – poprzez dobrowolne porozumienia o współpracy.

11. Zasady Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego, a także zasady jego funkcjonowania, są w pełni zgodne z zasadami i celami UE. Rada jest zdecydowana kontynuować i wznowić wysiłki na rzecz propagowania powszechnego stosowania statutu rzymskiego i zachowania jego integralności. Unia Europejska wzywa państwa, które jeszcze tego nie uczyniły, w tym kraje kandydujące do UE, do pilnej ratyfikacji statutu rzymskiego lub przystąpienia do niego oraz do położenia kresu bezkarności za najpoważniejsze przestępstwa. Zachęca również państwa-strony, by po rozważeniu swoich uwarunkowań krajowych rozważyły ratyfikację lub zatwierdzenie poprawek do statutu rzymskiego.
12. Rada będzie nadal dążyła do jeszcze szerszego uwzględniania MTK w obszarach polityki wewnętrznej i zewnętrznej Unii Europejskiej w celu zapewnienia spójności oraz uczynienia go integralnym elementem jej dyskusji dotyczących międzynarodowego prawa humanitarnego, praw człowieka oraz budowania pokoju i rozwiązywania konfliktów i potwierdza swoje zobowiązanie na rzecz stałego udzielania Trybunałowi wsparcia dyplomatycznego, aby mógł on skutecznie wykonywać swój mandat. W związku z tym Rada wyraża uznanie dla szczególnego ukierunkowania mandatu i prac Specjalnego Przedstawiciela UE ds. Praw Człowieka na propagowanie przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarnego i wspieranie międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych i z zadowoleniem przyjmuje fakt, że specjalny przedstawiciel stale kładzie nacisk na te kwestie.
13. Rada uznaje znaczenie zapewnienia Trybunałowi niezbędnych i trwałych zasobów finansowych, aby zagwarantować, że jego organy będą mogły solidnie i konsekwentnie wypełniać swoje role we wszystkich sytuacjach objętych globalnym mandatem Trybunału. Rada wzywa wszystkie państwa-strony statutu rzymskiego do terminowego wnoszenia pełnych składek oraz do natychmiastowego spłacenia wszelkich należnych zaległości.
14. Proces przeglądu funkcjonowania Trybunału stwarza jedyną w swoim rodzaju możliwość wzmocnienia systemu międzynarodowego prawa karnego oraz zwiększenia wydajności i skuteczności Trybunału. Rada pochwała zaangażowanie, którego Trybunał dowiódł w tym procesie. Rada zachęca MTK i państwa-strony do kontynuowania oceny i wdrażania odpowiednich zaleceń, z należyтым poszanowaniem niezależności prokuratorskiej i sędowniczej Trybunału. Unia Europejska przywiązuje szczególną wagę do promowania dobrego sprawowania władzy i zdrowej kultury pracy, która zapewnia również włączenie społeczne i równość kobiet i mężczyzn. Rada odnotowuje wzmocnienie polityki równości płci na forum MTK za pośrednictwem nowej strategii na rzecz równości płci i kultury miejsca pracy.

15. Rada wyraża uznanie dla wysiłków Trybunału na rzecz uwzględnienia perspektywy płci i wieku w swoich działaniach dochodzeniowych, prokuratorskich i sądowniczych i w dalszym ciągu zachęca go do tego. Rada zachęca Trybunał do dalszego wzmacniania uwzględniania w gromadzeniu dowodów podejść uwzględniających aspekt płci i skupiających uwagę na potrzebach dzieci.
16. Rada przypomina, że MTK jest sądem ostatniej instancji, który uzupełnia sądy krajowe, ale ich nie zastępuje. W związku z tym podkreśla znaczenie komplementarności i współpracy między jurysdykcjami krajowymi a Trybunałem jako jednej z najważniejszych cech statutu rzymskiego. W tym względzie Rada podkreśla rolę unijnej sieci punktów kontaktowych UE ds. ścigania ludobójstwa w zacieśnianiu takiej współpracy i ułatwianiu wymiany najlepszych praktyk między państwami członkowskimi UE. UE zachęca państwa-strony do przyjęcia niezbędnych przepisów krajowych definiujących zbrodnie międzynarodowe, tworzących lub wzmacniających wyspecjalizowane jednostki ds. zbrodni wojennych oraz wzmacniających współpracę między państwami.
17. Unia Europejska podkreśla fundamentalne znaczenie wybierania do Trybunału najbardziej wykwalifikowanych sędziów i urzędników w drodze uczciwych, przejrzystych i opartych na osiągnięciach wyborów, zgodnie ze statutem rzymskim, dla zapewnienia jakości orzeczeń sądowych i dalszego zwiększania zaufania do zdolności wymierzania sprawiedliwości przez tę instytucję i do jej bezstronności. Rada zachęca państwa-strony do przestrzegania rygorystycznych i przejrzystych krajowych procedur nominacji przy przedstawianiu kandydatów na stanowiska sędziowskie. Wiarygodny i przejrzysty proces wyborów, łącznie z postępowaniem sprawdzającym, ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia legitymacji Trybunału.
18. 25. rocznica przyjęcia statutu rzymskiego jest także okazją, by poczynić postępy w walce z bezkarnością w przypadku najpoważniejszych przestępstw i by umocnić rządy prawa. Rada wyraża uznanie dla wysiłków podejmowanych przez państwa-strony w celu upamiętnienia tej rocznicy poprzez różne wydarzenia organizowane na całym świecie w ramach świętowania postępów w dziedzinie międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych. Unia Europejska i jej państwa członkowskie będą nadal szerzyć wiedzę na temat MTK i statutu rzymskiego. Unia Europejska korzysta z okazji, by ponownie podkreślić swoje niezachwiane zaangażowanie na rzecz niezależności i bezstronności MTK oraz jego centralną rolę w globalnej walce z bezkarnością.